

Помирење

Пише: Ненад Бјелановић
среда, 05 новембар 2008 20:02

Новине одавно не читам, али сам чуо да је потписан некакав пакт о помирењу две Србије између Бориса Тадића и Ивице Дачића. Велико је питање да ли је оно уопште било потребно. Срби хоће бољу будућност, а ко ће им је донети, сасвим им је свеједно. Тадић, Вучић, Ђилас, Тома или Ивица, већини бирача је свеједно. Стога, ово помирење, претежним делом, остаје на нивоу страначке патетике, и задовољава онај мањи број људи који још држе до правоверја у политици.

Критике упућене Тадићу биле су оправдане, јер је сваком појму помирења иманентно извињење. Извињење СПС-у? За урушавање свих система државе, паралисање друштвеног живота или дилетантску спољну политику? И СПС би имао штошта да дода на свој списак, са своје тачке гледишта: у бесцење је продато неколико великих друштвених предузећа, остварен раније незамислив раст цена основних животних намирница и вишеструко увећан спољни дуг.

Углавном, сви се понашају као да је политичко лицемерје на само толерисана политичка особина, већ и пожељна врлина. Отворено говорећи, не знам зашто су усташки злочини над Србима мања препрека за извињење од свих невоља, трагедија и катастрофа Милошевићеве парламентарне диктатуре. Ипак, можда ово помирење донесе и неко добро. Стога се надам да ће обојица одржати реч. У овој земљи подела премало је помирења да бисмо, можда првом у низу, гледали у зубе.

Мада, имамо разлога да се најгорем надамо. Можда ће само улоге бити промењене. Тома и Вучић извршили су рокаду са ДСС-ом и приближили се центру, чиме су Коштуница и друштво отишли на крајњу десницу. Коштуница се враћа тамо где га његов лични политички профил нужно води, а одакле се никада није ни померио. Мењале су се само спољне политичке прилике, његова странка остала је нетакнуте идеологије од оснивања до данас. Једна доследна национална и морална политика мора вас одвести на крај политичког спектра, ако вам је земља у транзицији, а исувише је слаба да се одупире свим „компромисима“ који јој се нуде.

Сурова је истина да демократска Србија нема бољи статус на западу од Милошевићеве. Само се политичке уцене износе са више лицемерја.

Увек ће се наћи неко „разуман“ ко сматра да је боље понуђено прихватити, него инатом ризиковати и то мало понуђеног. Такође, политичка сцена је ушла у неку фазу зрелости,

тј, изашла је из почетне, критичне фазе када се одвијала борба политичких полова; политика је била страснија, ватренија и узбудљивија. Били смо убеђења да смо, свргавањем Милошевића, стекли право да одређујемо сопствену судбину. Требало нам је неколико година да схватимо у којој је (фрапантној) мери наша унутрашња политика одређена спољнополитичким питањима.

Тренутно, ситуација много више погодује компромисним политичким платформама, него оним са строго формулисаним принципима. Напросто, народ осећа да нема снаге да изнесе било какав јачи притисак на земљу, проузрокован нашом оданошћу међународном праву. Наравно, Коштуница ће рећи да он није принципијелан по питању Косова из моралних, већ из разлога политичке процене. Једноставно, не можете очекивати да се неко други држи принципа који тренутно вама иду у корист, ако их одмах релативизујете својим компромисним држањем у спољној политици земље.

Али, народ жели да одахне од препирки и трвења са светом. Само, имамо ли свест да то непрекидно узмицање може да нас одведе до ивице моралне провалије и економског ногдауна или смо самоуверени да наша тренутна национална политика нужно води у економски просперитет и благостање?

Тренутно, српски политички естаблишмент подсећа на црног боксера који се пробија ка врху средином прошлог века у САД. Трпи увреде публике, потцењивачки став званичника боксерског савеза, краду му се стварне победе и измишљају лажне кривице. Нема коме да се жали, нада се да ће трпљењем и вредним тренингом уверити људе из Савеза да је достојан њихове пажње. Нада се да ће неузвраћањем увреда пробудити њихову моралну и хришћанску свест и да ће њихове речи о верској и расној толеранцији постати стварни одраз њиховог осећања, а не дуга политичкој коректности.

Нада умире последња; зар је то једино што нам је преостало? Имамо ли реалнијих показатеља за основ наше вере у бољу будућност? Колико је нада у Европу оправдана, с обзиром на то колико је пута била изневерена? Ко је позванији од нас да спасава нашу будућност? Историја неће позвати Европу на одговорност за коначну судбину Србије. Ако смо Европи потребни само због географске и економске заокружености, зашто није цео пост-југословенски простор већ примила у своје границе? Постоје три разлога, према уверавањима европских званичника: прво, нисмо спремни. Ја кажем: нећемо ни бити. Треће, брже би се реформисали у самој Унији.

Изговор да нисмо довољно спремни поништен је пријемом Бугарске.

Друго, ниједно балканско друштво није способно да се суштински реформише у року од неколико година. Реформе као услов пријема можда су превасходно политички мамац, поред тога што су реални услов интеграције у европски економски и правни систем. Шта ако је главни мотив одлагања пријема у чланство даља територијална прекомпозиција Балкана, која се одвија, са краћим прекидима, али континуирано, од 1991. године? Процес прекомпоновања Балкана, правилније је назвати прекомпоновањем српског етничког простора или да узмемо мало ширу дефиницију, српске интересне сфере.

Имамо ли снаге да се одупремо даљој дезинтеграцији српске државе? Одговор је поразан. Немамо снаге, ни воље, ни амбиције. Дубоки жал за Косовом брзометно је минуо српским духовним бићем. Остала је увређеност. Хоће ли овај народ имати моралне, психолошке и животне снаге да оствари нови косовски циклус и у уметности остане свој или ће се изгубити у модерној супермаркет цивилизацији у којој култура и уметност имају маргинални статус?